

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor. pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
Zile de Duminică pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrise nu se napotăz

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

Curentul anti-tran- silvănean.

III.

Nimeni nu mai poate tăgădui, astăzi există un curent agresiv potrivit ideii conducătoare, despre care am vorbit, că acest curent este foarte accentuat și că el a născut din chiar gremiul neamului nostru, din România. Acel curent se manifestă în o atitudine ostilă noue transilvănenilor, — înțelegându-se sub transilvăneni în accepția convențională a fraților din România, Români din statul ungar în genere.

Causa acestui curent suntem în anul rând noi înșine. Cât timp noi, românii din statul sft. Stefan, aflam la locul nostru de apărători românismului periclitat; până ce cele noastre naționale erau date în vigoare, exista un ideal care — sigur nu numai în aparență ci de — ne unia pe toți; aveam cu sentimentele bune ale tuturor românilor, ear' adversarii unității noastre nu puteau nici crăci. Indată ca dreptele noastre au apucat-o spre — și încă fără a fi ajuns la — o isbândă potrivită — adversarii s'au ridicat puhoiu și și'au în-
tărit poziția.

Curentul s'a început prin șoapte, șoapte de acesti adversari. Șoaptele pot felul au avut darul de-a produce o nemulțumire împotriva no-
stră. Nemulțumirea s'a arătat mai întâi prin încetarea subită a entu-
ziasmului pentru cauza noastră națio-
nală și prin trecerea bruscă la
indiferență; s'a prefăcut apoi în
injurii și acușări și din acu-
șări nu numai la adresa noastră,
transilvănenilor de-a acasă, ci mai
în contra acelor dintre noi, cari
se astăzi în regatul român, fie ca
șteni recunoscuți, fie ca simpli
șteni.

Reproducem aici un fragment
de scrisoare a unui amic al nostru,
scris în București, în care eată cum
caracterizează numitul curent:

Aici în țeară, în cercurile politice
(conservatoare) cât și în opinia pu-
blică s'a produs un curent puțin amical
transilvănenilor de aici și de-acasă. De
cele voastre — poate chiar pentru că
apătați ca mai înainte, nu se mai pa-
ză nimic. Ardelenii de aici, pro-
fesați, funcționari, comercianți etc., sunt
cu ochii roși. Postulanții ardeleni sunt
și îndrumați să se întorcă acasă...
Tește, de prisos să vă spun, că cei ce
acest curent sunt Ovrei și alți străini,
profitați de răpăcerea generală. Și e
că se găsesc seamă de lărdăși politici,
ce lasă duși de acest curent... Chesti-
unea trebuie studiată și expusă și un re-
zultat trebuie căutat, până nu va fi prea
târziu.

Astfel ne scria amicul nostru
astă-vară. Afirmațiile lui ni se
par exagerate, dar' rând pe rând

ni-a fost dat să ne convingem că
sunt adevărate.

Peste puțin timp ne-a sosit adevă-
știrea din București că dl ministru
al domeniilor Nicolae Fleva a răspins
pe patru Ardeleni de la posturile de
copiști. Casul este cunoscut ceti-
torilor nostri încă din Iulie 1899.

Ziarul conservator „Epoca“, răs-
punzând ziarelor liberale cari luaseră
apărarea celor patru tineri, motiva
în numărul seu din 20 Iulie pro-
cedenți dlui Fleva în chipul următor:

„Ziarele liberale înjură surugiește pe
dnul N. Fleva, ministrul domeniilor, pentru
că la un concurs ținut la acel departament
pentru ocuparea unor posturi de copiști, n'au
fost admiși niște tineri străini, deși de ori-
gine română. — Amintim, că pentru ca să
ocupi o funcțiune publică în România trebuie
să fi cetățean român sau naturalizat“...

Eată aici curentul isbucit și
adus întâiașdată în publicitate.

În procedeu dlui ministru Fleva
și în motivele invocate, se stabilește
o teorie nouă, care răstoarnă un prin-
cipiu tradițional și până acum respectat.
Nici odată Ardelenii n'au fost socotiți
de „străini“ în înțelesul acesta; nic
odată n'au fost înlăturați din funcți-
uni publice în România în temeiul
unui asemenea pretext. Teoria dlui
Fleva, că Ardelenii „sunt străini“
este aproape ideră. Aceasta a
Maghiarilor, în înțelesul
socotiți „oláh ajkú magyarok“, adică
„maghiari cu buze valache“... Și
eată-ne astfel „străini“ înaintea Ma-
ghiarilor, „străini“ înaintea unor frați
din România, — „străini“ noi, cei
mai băștinași Români de pe urmele
gloriosului trecut al neamului nostru!

O asemenea teorie periculoasă
fiind, n'o putem lăsa fără reflexiune.
Adevărul este, că nu numai istoria
sau tradiția este aici contrazisă, dar
chiar și constituția României, votată
la 1866 de oamenii luminați. Spiritul
acelei constituții — din care dl Fleva
ș'a scos noua teorie a românismului —
este foarte larg, și nu face deose-
bire între Români, ci numai între Ro-
mâni și străini de rasă. Așa de pildă
în articolul 10 din constituție, care
începe cu frumoasa frază, „toți Ro-
mânii sunt egali înaintea legii“, se spun,
privitor la funcționari, următoarele:

„Românii singuri sunt admisibili
în funcțiunile publice, civile și militare.
Străinii nu pot fi admiși în funcțiuni
publice, decât în cazuri excepționale“...

Evident deci, că aici nu e vorba
de „cetățean român“ — căci poate fi
cineva cetățean român și totuși străin —
ci de român în înțeles etnic sau de
rasă. Și astfel s'a și practicat lucrul
acesta din vremuri. Nici-odată Ro-
mânii ardeleni n'au fost înlăturați
dela serviciul public. În cazul cel
mai rău au fost admiși în mod pro-
visoriu, până ce prin lege specială
i-s'a votat recunoașterea. „Naturali-
zarea“ n'a fost nici-odată o condiție
sine qua non, ci totdeauna o ușoară
și simplă formalitate.

Ne-aducem aminte, că marelui
bărbat al neamului nostru, lui Simeon
Bărnuf asemenea i-s'a oferit cetă-

țenia română. El însă a crezut că
aceasta este o restricțiune a romă-
nismului său și „din înalte conside-
rațiuni de interes național“ a conti-
nuat a se socoti și a fi cetățean
Transilvănean, ocupând cu toate ace-
stea și funcțiuni de cea mai mare
importanță în România... Ori, dl Fleva
ar fi capabil să numiască și pe Băr-
nuș „străin“... deși de origine ro-
mână“...?

Aceia deci, cari din motive încă
puțin clare, forțează să stabilească
cetățenia juridică drept condiție pen-
tru Românii din ori-ce provincie, pen-
tru-ca să poată beneficia de dreptu-
rile ce li-o acordă simpla calitate
etnică, lucrează în direcție străină și
de concepția istorică a românismului,
și de „constituția României, dar mai
ales împotriva ideii unității noastre
naționale și culturale. E trist, când
în loc de a se derîma barierele dintre
Român și Român, ele se înmulțesc.

Nu e vorba numai de cei patru
Ardeleni cari au fost respinși pe mo-
tive atât de nenaționale. Nici de alții,
cari, cum auzim, chiar acum sunt scoși
din funcțiunile căilor ferate române,
deși au făcut serviciul de ani îndelun-
gați. E vorba de un principiu ce se
calcă, de principiul unității, și aici
găsim noi pericolul. Pentru respec-
tarea acestui principiu e în drept
ori-ce Român să-și ridice glasul. Și

Nebunii bănffyeste. Organul lui Bánffy
(Nrul dela 18 Martie) și-a pus gând să-l
scoată revoluționar pe I. P. S. Sa Metropol-
itul dela Blaj. Sub titlul „Archiepiscop revolu-
ționar“ un Schreib Moritz care-care scrie un
prim-articol, care începe:

Nu ne lăudăm cu faptul că am desvê-
lit agitațiunea pusă la cale de metropolitul
din Blaj. Victor Mihályi în contra statului
ungar și a națiunii maghiare. La urma ur-
melor nu era lucru greu. Dl Mihályi (stil de
ovrei obraznic! Red.) doar' își recrutează
pelerinii la Roma bătând toba mare și su-
nând din trîmbițe în chip obraznic, și pleacă
la Roma cu intenția să atragă în complotul
antimaghiar și pe Sfântul Părinte“...

Și așa mai departe, întreaga pagină!
Se vede cât de coloză colaborația lui Je-
szenszky.

Ruși în Bulgaria. Ziarele din
România aduc următoarea știre sen-
sațională:

„Se anunță din Sofia, că între
Rusia și Bulgaria s'a încheiat o con-
venție prin care aceasta din urmă dă
portul Burgas Rusiei cu chirie pe timp
de 50 ani, constituția bulgară nepermi-
țând o cedare de teritoriu“.

DIN ROMANIA

Afacerea Hallier continuă a agita
spiritele. În Camera a interplat
deputatul (liberal) N. N. Săveanu,
ear' în Senat dl Emanuil Porumbaru.
Ambii au acusat poliția pentru că a
bătut cetățenii adunați să manifesteze
în contra unui tribunal de arbitri pe

care-l consideră rușine și Ingenun-
chiare a țerii. La Camera chiar un
guvernamental a interplat guvernul
să cerceteze dacă Ovreiul Hallier la
lucrările portului Constanța n'a în-
trebuințat material prost ce i-a rămas
de la lucrările din portul Pireului
(Grecia).

Interpelațiilor li-a răspuns dl
general Manu, ministru de interne și
Ionescu, ministru de finace. Acesta
din urmă folosind un limbaj violent
la adresa partidului liberal, a în-
demnat pe dl Carp, șeful consti-
tuționalilor, să ia cuvântul și să re-
probe asemenea violențe.

Pe ieri național-liberalii au con-
vocat o întrunire de protestare.

„România Jună“ ce ne-a sosit
azi scrie că pentru a se potoli agi-
tația și a se da satisfacție țerii,
actualul guvern trebuie să demisio-
neze.

Desbaterile tribunalului de arbitri
urmează de altfel fără întrerupere.
Guvernul a luat cele mai severe
măsuri pentru a opri demonstrațiunile.

S'au făcut numeroase arestări.

Din Nietă

— Ședința dela 17 I. e.

În continuarea desbaterii asupra bud-
getului ministeriului de agricultură, cel din-
tăiu orator al ședinței a fost deputatul gu-
vernamental Farkovich József, care a vor-
bit despre latifundii și despre fidei-comisi,
declarând că ar fi injustă ștergerea ace-
stor din urmă. Din punct de vedere al eco-
nomiei naționale vorbitorul ar dori mai
multă parsimonie. E lucru regretabil — zice
— că oamenii n'au atâta abnegațiune, ca
cu trebuiele de traiu să se mărginească
la un minim, cum o făceau asta alți băr-
bați de stat, Deák Ferencz de pildă, cari
n'aveau aproape de loc cheltueli personale.
Oratorul accentuează, ca fiecare să sporească
în avere prin munca sa proprie, nu însă ra-
pid și pe căi de speculație. În lupta econo-
mică vorbitorul are în vedere două lucruri
de importanță: instrucția specială temeinică
în ale economiei, și însoțirile. Cât pentru
cea dintăiu, oratorul o recomandă ministru-
lui, ca să-și dea un avânt mai mare, ear
importanța însoțirilor o găsește în basa lor
morală, și în ținuturile locuite de naționali-
tăți ele ar fi foarte favorabile pentru a câștiga
pe naționalități pentru ideea statului națio-
nal maghiar.

Al doilea a vorbit deputatul ovreu
Bartha Ödön despre fidei-comisi, declarând,
că sistarea acestora ar fi de dorit chiar
din punct de vedere național. Trecând apoi
la chestia Rutenilor și a imigrărilor ovre-
ești, jupânul Bartha a dat câteva ghionturi
consilierului ministerial Egán pentru expu-
nerile lui din săptămênile trecute într'o
adunare din Munkács asupra imigrărilor
ovrești din Galiția, și a apărut pe cona-
ționalii sei perciuinași. În tot discursul vor-
birii sale deputatul ovreu n'a fost întrerupt,
decât singur de Rakovszky, care în două
rînduri l'a strigat: „chestie jidovescă!“ și
„Mare viclean ești tu, Ödön!“

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe pietele se scotesc în coroane și după 50 chilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (10J chilograme).

Prețurile dela 18 Martie n.

In Arad:

Grăul cel mai bun	cor. 6.80—6.90.
Grău mijlociu	" 6.70—6.80.
Cucuruz	" 4.40—4.50.
Săcară	" 5.50.
Orz	" 5.3J.
Ovės	" 4.25.

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monetă română Comp. n. 9-48	vând	9.52
Lire turcești		—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—
Ruble rusești 100 à	126.—	127.—
Galbeni	5.58	5.62
Napoleon-d'or	9.48	9.55
100 Marce germane	58.50	58.95
Livre sterling	11.90	12.5J

S p i r t :

Spirit rafinat; cu toptanu	21 lan.	55.50
" " cu micu		56.50
" brut cu toptanu		54.50
" " cu mic		55.50

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate :		
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tineri 320—390 "	44—44.5	" " "
" 250—390 "	44—45	" " "
" până 250 "	45—46	" " "
mijlocie 240—260 "	47.5—48	" " "

O carte bună Distinsul nostru profesor din Brașov. Dl. Vasile Goldiș a lucrat o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.” editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemplar 85 cr. Materialul tratat s'estinde pe 68 pagini, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religinea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsulă, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.” (Materialul clasei a IV a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Țerile aparținătoare Ungariei. Europa în genere.” La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

„Biblioteca Teatrală”, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura, 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă”, comedie în 2 acte Al. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localizător al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul”, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte cu 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localizare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva” din București „Călimdarul Minervei” pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului”

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului”

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului”

următoarele opuri:

- 1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul — — — — — cor. —.60 fl.
- 2.) „Amicu Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— ”
- 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 ”
- 5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățianu —prețul — — — — — „ 4.— ”
- 7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 ”
- 8.) „Războiul pentru neatârare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Cosbuc. Prețul Războiului „ 1.20 ”
Prețul „Coroanei” — — — — — „ 1.60 ”
- 9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula nasc. Truția — prețul — — — — — „ 1.— ”
- 10.) „Vieritul” — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— ”
- 11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 ”
- 12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 ”
- 13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— ”
- 14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 ”
- 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — „ 1.20 ”
- 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comande să se mai adauge de fiecare op 10 fleri spese postale.